

INFLAȚIA

Conținutul inflației

Inflația reprezintă un dezechilibru structural al mecanismului economic, monetar și financiar ce reflectă existența în circulație a unei mase monetare ce depășește nevoile economiei.

Inflația se exprimă prin:

- Excedentul masei monetare față de cantitatea de bunuri și servicii aflată în circulație;
- Creșterea generalizată a prețurilor;
- Scăderea puterii de cumpărare a banilor.

Inflația exprimă un dezechilibru între volumul masei monetare(M) și volumul de bunuri și servicii(Q): $M > Q$.

Dezechilibrul între volumul masei monetare(M) și volumul de bunuri și servicii(Q): $M > Q$ pune în evidență o cerere nesatisfăcută. Dacă masa monetară crește în timp ce cantitatea de bunuri rămâne constantă prețurile cresc și puterea de cumpărare a banilor scade.

Măsurarea inflației

Măsurarea inflației pornește de la tendințele majore de manifestare a acesteia:

- Creșterea generalizată a prețurilor;
- Scăderea puterii de cumpărare a banilor.

Creșterea generalizată a prețurilor este măsurată cu ajutorul indicelui prețurilor (I_p) sau indicele general al prețurilor (IGP) care exprimă dinamica prețurilor(P);

$$I_p = (P_1/P_0) \times 100$$

Indicele general al prețurilor exprimă dinamica prețurilor de vânzare pentru un grup de produse și se calculează după formula:

$$IGP = (\sum P_1 \times Q_1 / \sum P_0 \times Q_0) \times 100$$

În cazul în care ponderea în consum a bunurilor este diferită atunci formula va fi:

$$IGP = [(P_{a1}/P_{a0}) \times a_i + ((P_{b1}/P_{b0}) \times a_i) + \dots + (P_{n1}/P_{n0}) \times a_i] \times 100$$

Rata inflației (R_i) se calculează după formula:

$$R_i = IGP - 100$$

Puterea de cumpărare a banilor (P_{cb}) reprezintă cantitatea de bunuri și servicii ce poate fi cumpărată cu cantitatea de bani existentă în economie(M), la un nivel dat al prețurilor(P) și se calculează:

$$P_{cb} = M/P.$$

În dinamică, puterea de cumpărare a banilor se exprimă prin calcularea indicelui puterii de cumpărare a banilor (I_{pcb}):

$$I_{pcb} = (I_m/I_p) \times 100 \text{ unde } I_m = \text{indice masă monetară } (M_1/M_0 \times 100); I_p = \text{indice preț.}$$

Inflația se manifestă numai în cazul în care creșterea prețurilor este generalizată- prețurile cresc la majoritatea produselor.

Cauzele inflației

Inflația fiind un fenomen complex, are cauze multiple.

Cauzele inflației:

- Creșterea volumului de credite;
- Acoperirea deficitului bugetar prin emisiune de monedă fără acoperire în bunuri și servicii;

- Creșterea salariilor, fără o creștere corespunzătoare a productivității muncii;
- Scăderea producției de bunuri și servicii;
- Creșterea costurilor de producție.

Pornind de la cauzele menționate, sunt identificate mai multe forme de inflație:

- *Inflația prin cerere*, generată de creșterea cererii peste nivelul de bunuri existent la vânzare;
- *Inflația prin ofertă*, generată de insuficiența producției în raport cu cererea de bunuri și servicii;
- *Inflație prin costuri*, generată de creșterea costurilor de producție.

Mecanismul inflației interne

Mecanismele inflației pot fi:

- mecanisme ale inflației interne;
- mecanisme ale inflației importate.

Mecanismele ale inflației interne au la bază dezechilibrul între volumul masei monetare și volumul de bunuri și servicii ($M > Q$).

Factorul decisiv pentru instalarea inflației este reprezentat de elasticitatea ofertei în raport cu disponibilitățile bănești din economie. Dezechilibrul poate fi stopat prin adaptarea ofertei la nivelul și structura cererii ce are ca efect:

- restabilirea echilibrului;
- reducerea inflației.

Dezechilibrele se pot accentua în cazul în care volumul de bunuri și servicii continuă să rămână în urma masei monetare din cauza:

- eficienței reduse a factorilor de producție;
- progresul tehnico-științific lent.

Mecanismul inflației importate

Inflația importată se declanșează ca urmare a consumului unor bunuri de import cu prețuri mai mari decât în perioada anterioară ce are ca efect creșterea costurilor și prețurilor. Aceasta se propagă deoarece agenții economici care folosesc bunuri ale căror prețuri au crescut, cresc și ei prețurile pentru a nu-și reduce profitul

Inflația importată are ca efect amplificarea inflației datorată interferării cu mecanismele inflației interne. Mecanismul inflației interne capătă o semnificație deosebită și ca urmare a amplificării relațiilor dintre state.

Formele inflației

Principalele forme ale inflației sunt diferențiate în funcție de durată și intensitate. Acestea sunt:

- inflația târâtoare (latentă) – ritmul anual de creștere a prețurilor este de 3-4% pe an;
- inflația deschisă - ritmul anual de creștere a prețurilor 5-10%
- inflația galopantă – prețurile cresc cu peste 15%;
- hiperinflația – prețurile cresc cu peste 50%.

Fenomenul inflaționist este prezent în toate economiile contemporane, dar gravitatea acestui dezechilibru diferă de la o țară la alta. Inflația trebuie apreciată și prin corelarea ei cu principalii indicatori macroeconomici: produsul global brut (PGB), produsul intern brut (PIB), produsul național brut (PNB).

- Creștere economică neinflaționistă: creșterea economică superioară ratei inflației și inflație moderată

- Creștere economică inflaționistă: creșterea economică inferioară ratei inflației galopantă
- Stagflație: creștere economică zero, inflație puternică.
- Slumpflație - criză economică, inflație mare.
-

Consecințele economice ale inflației

Consecințele inflației pot fi pozitive și negative:

Consecințele negative îi afectează pe:

- Cumpărători - mai ales cei care au venituri mici și fixe – prin creșterea costului vieții și scăderea standardului de viață
- cei care economisesc - datorită scăderii puterii de cumpărare a banilor;
- creditorilor pentru care suma rambursată valorează mai puțin decât cea împrumutată;
- întreprinzătorilor – datorită nesiguranței, creșterii riscului; creșterii costurilor; reducerii valorii reale a profiturilor.

Inflația îi avantajează pe:

- debitori - care restituie sumele împrumutate la o putere de cumpărare mai mică;
- agenții economici care economisesc disponibilitățile bănești convertite în monede mai stabile ale altor țări.

Inflația poate avea efecte pozitive în situația în care fenomenul este controlat pentru că poate impulsiona dezvoltarea economică. Rata inflației poate fi folosită ca un instrument de politică economică pentru că o rată ridicată a inflației poate duce la scăderea șomajului și scăderea șomajului poate duce la creșterea inflației.

Măsuri de protecție a agenților economici împotriva inflației

Măsurile antiinflaționiste pot fi grupate în două categorii:

- măsuri de protecție a agenților economici în raport cu creșterea prețurilor și scăderea puterii de cumpărare a banilor;
- măsuri de diminuare și control a inflației, de refacere a echilibrului deteriorat de inflație.

Măsurile de protecție a agenților economici în raport cu creșterea prețurilor și scăderea puterii de cumpărare a banilor, sunt:

- indexarea veniturilor (salariilor, pensiilor, burselor);
- acordarea de compensații;
- creșterea dobânzilor la economiile păstrate la instituțiile financiare;
- subvenționarea prețului la unele produse de strictă necesitate.

-

Măsuri de diminuarea și control a inflației

Măsuri de diminuarea și control a inflației vizează:

- diminuarea volumului masei monetare;
- creșterea volumului de bunuri și servicii

Măsuri care determină diminuarea volumului masei monetare:

- creșterea ratei dobânzii la credite;
- reducerea deficitului bugetar;
- creșterea rezervelor obligatorii ale băncilor;
- înghețarea salariilor și prețurilor.

Măsurile de creșterea volumului de bunuri și servicii, sunt:

- încurajarea și dezvoltarea activității productive;
- adaptarea structurii producției în scopul apropierii ofertei de volumul și structura cererii.